

Prikaz
Primljeno: 7. 9. 1992.

Mr. ANKA MAŠEK-FRIGAN,
Ekonomski fakultet Osijek

“Recite mom dragom Osijeku
da mi je drag
koliko mi je draga moja mladost.”¹

RIJEČI PROF. DR. ŽARKA DOLINARA U SVOJSTVU IZASLANIKA NOBELOVCA VLADIMIRA PRELOGA UPUĆENE EKONOMSKOM FAKULTETU OSIJEK, 14. SRPNJA 1992.

Imali smo sreću slušati ga. Bio je kod nas, razgovarao s nama, slušao nas, snimio nas i snimao, ostavio poruku nobelovca Preloga Osječkom sveučilištu, Osijeku gradu, Slavoncima napaćenim od rata i razaranja, obećao puno toga i otišao.

“Ovo vam je proučio nobelovac Prelog. Rekao je, idi ja ne mogu. Reci im u moje ime...”

Koliko volim moj dragi Osijek, došao bih na ovaj poziv autostopom. Razumijem svu tugu koja je zatekla ovaj divan grad. Sposobnost čovjeka nije titula, već sposobnost da se uvuče u tuđu kožu i spozna tuđu tugu i nesreću...

Asocijacija na prošlost me uzbuđuje...

Pod stare dane, danas doživio sam nešto što nikada nisam mislio. Telefoni i fax rade non stop. Ljudi se javljaju. Od primanja informacija, mislim da ću poludjeti...

Gledam stravu i užas i mogu reći da to što nam rade se ne može svrstati među ljude. Sarajevo kao grad nestaje. Vukovar je uništen. Osijek je tučen nemilosrdno...

Ta strašna činjenica pratit će me do kraja mog života.

Ja vjerujem da to moralni ljudi ne mogu činiti.

Šaljem poruku mom Osijeku: “Reci mom dragom Osijeku, da mi je drag koliko mi je draga moja mladost.”

Ako išta mogu za moju dragu Hrvatsku napraviti u mojim godinama napraviti ću. Dobio sam Nobelovu nagradu, to je puno za moju Hrvatsku...!”

Obraćajući se svima nama koji smo ga slušali Žarko Dolinar² je rekao:

“Ovo što sam vidio ovdje, ove ulice, razrušene kuće, ovi kabineti i nebo je sivo. Sve sam snimio, ali ne znam da li ću to moći gledati.

1 Prelog Vladimir, kemičar, rođen 23. VII 1906 u Sarajevu, švicarski državljanin, 1975. zajedno sa austrijskim kemičarom J.W. Comforthom podijelio je Nobelovu nagradu. Opća enciklopedija, svezak 8, JLZ, Zagreb, 1980. str. 612

2 Žarko Dolinar, prof. dr. rođen 3. srpnja 1920. u Koprivnici.

Bio je profesor na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, a 26-27 godina profesor na Medicinskom fakultetu UNI u Baselu, gost profesor na sveučilištima Europe i Amerike. Posjeduje brojne diplome, medalje i ordene kao športaš i znanstvenik (jedna medalja je od švicarskog “Henri Dunanta” za zasluge u savezu samaritanaca Inicijator je humanitarnih akcija (Hrvatske zaklade protiv rata u domovini gdje je nobelovac Ružička bio počasni predsjednik). Donator je i član tridesetak udruženja u kojima se od članova nešto traži i očekuje.

Osnovao je Internacionalnu federaciju — savez bivših svjetskih klasika (SCI — Swaythling Club Intern, Stockholm, 1967.) te YOKS. SCI je moćno društvo koje promovira amaterizam, zaboravljene, propale, progrobnjene, nemoćne i bolesne.

Klub YOKS je socijalno-kulturnog karaktera, osnovan u Zürichu, a okuplja naše športaše i veterane.

Osnovao je ogranak Društva prijatelja Matice hrvatske u Švicarskoj i postao prvi predsjednik ogranka.

Potpredsjednik je FOHS-a (Europska fondacija za stipendiranje siromašnih hrvatskih studenata u domovini), osnovane na inicijativu fra dr. Šite Čorića i dra Vlade Šimunovića.

Idejni je začetnik AMA (Almae Matris Alumni Croatiae) u inozemstvu. To društvo je promovirano u Zagrebu, na Dan Sveučilišta, u jesen 1989. a zamišljeno je kao duhovna zajednica koja će uspostaviti most sa svojim bivšim sveučilištarcima u brojnoj hrvatskoj dijaspori.

Žarko Dolinar, kao osoba izaziva izuzetno poštovanje ne samo zbog toga što je poznati profesor i nekadašnji svjetski poznati športaš, znanstvenik, osnivač brojnih klubova i organizacija, već i zato što pored svega toga stigne slikati, sakupljati umjetnine, kolekcije slika, autograme, poštanske marke, kontaktirati brojne ljude, korespondirati s oko 2000 poznatih ljudi, a to sve zbog jednog jedinog razloga. Svoji rad i cijeli svoj život nije doživljavao kao težinu već ako “igračku i znatiželju” pa kada se radilo i o ozbiljnoj nauci i znanstvenim istraživanjima.

Ovo nije rat, to je lov na ljude.

Šta će biti sa svim tim invalidima i ljudima koji su doživjeli mentalne stresove? Kod onih mlađih to će se tek kasnije otkriti.

Ostaju tragovi. To se ne može izbrisati preko noći.

Zlikovački mozgovi su se razvijali. Kada će se zaustaviti?

Medicinski gledano 50 godina se nećemo oporaviti. Mentalni invalidi. 8000 iseljenika u Švicarsku. Ljudi nemaju vode, nemaju hrane...”

Nakon male pauze, predaha, tuge, pa ponovo žara čovjeka zanstvenika i učitelja, čovjeka žive enciklopedije koji se sjeća svih pojedinosti u sitnice, koji na svako pitanje ima briljantne odgovore, okrenuo nam se i rekao:

“Pomoći ću vam koliko god budem mogao. Tražite i dat će vam se.

... Dat ću vam i dio svojih umjetničkih slika. Neka vam bude to donacija od mene osobno.

.... Dat ću vam imena ljudi koji vam mogu pomoći i koji vam žele pomoći... Pitajte, tražite, uvijek ću vam biti na usluzi.

... Evo vam jedno ima, za koje znam sigurno da će vam pomoći. To je Dr. Jure Petričević, Seljački savez Švicarske. Obratite se njemu, recite da sam vas preporučio. Sve što je u njegovoj moći, dat će vam...

Mi smo vojska vani od 45.000 ljudi koji možemo pomoći da sveučilište dobije svoj ugled.

Odlazeći iz domovine nismo imali svi šanse, ali neki su ipak uspjeli.

Vidjeli smo kako radi i funkcionira London, Pariz, Nürnberg.

Ljudi su od nas odlazili. Oni koji su osjećali svoju sposobnost odlazili su tamo gdje su imali šanse da rade i uspiju.

Ljudi su se razišli po svijetu, po bogatom Zapadu, deset godina su pisali da se zajedno surađuje.

Uspjeli smo, stvorili smo AMA (Almae Matris Alumni Croaticae) u inozemstvu.”

To društvo je promovirano u Zagrebu, na Dan Sveučilišta, jeseni 1989., a zamišljeno je kao duhovna zajednica koja će uspostaviti most sa svojim bivšim sveučilištarcima u bujnoj hrvatskoj dijaspori. Prvi počasni, doživotni predsjednik je nobelovac dr. Vladimir Prelog.

“Sada kada imate DOMUS AMA imate šanse da kontaktirate s nekim tko će vas čuti, s nekim tko će vas razumjeti i s nekim tko će vam pomoći.

Hrvatski čovjek je bio izobražen tehnički i rado prihvaćen u svijetu.

USA je napravio biznis kupovinom stručnjaka. Kupili su 150.000 gotovih stručnjaka. 36 nobelovaca je u Čikagu.

Ovo kako se sada radi nije dobro. Smeta me nerad, smeta me hiperprodukcija ljudi sa sveučilišta. Zадnje plaćući poručujem:

Kreirajte katedru za deontologiju, etiku i odgovornost. Nauku o ponašanju, o obvezama, o motiviranju studenata za etiku. Ja ću vam besplatno dolaziti predavati. Pozovite me.

Nemojte odlagati, jer i sada je već kasno. Dugo će vam trebati da stignete propušteno.

U Švicarskoj smo učili kako treba raditi. Mi nismo upisali niti prvi razred osnovne škole o demokraciji i humanitarizmu...

Sveučilište nije jedino znanstvena institucija, nego je to i edukativna institucija. Do sada su to bile laži.

Zapad traži egzaktnе stručnjake. Poslodavci traže egzaktno znanje. Pojačajte egzame, jer znanje se mora učiti. Nastava se mora podići na razinu koja postoji na Zapadu. Spremati se za nastavu barem 100 sati.

PRIJEDLOZI ŽARKA DR. DOLINARA PO PITANJU ORGANIZACIJE SVEUČILIŠTA:

1. Kreirati katedru za deontologiju,
2. Sveučilište dignuti na razinu koja mu pripada,
3. Postaviti kakvoću u nastavi,

4. Postaviti kakvoću organizaciju kojom bi se
 - osiguralo dobro znanje,
 - osigurala literatura,
 - istraživanja na licu mjesta,
 - argumenti, ne verbalizam.
5. Dignuti kriterij nastave, egzame, (Hamilton univerzitet nema predavanja niti ispite. Svi samo uče, a nastavnici su na raspolaganju, na usluzi.)
6. Postići elitarnost, kult ličnosti. Profesori bi svake godine trebali imati reizbor. Nije humano, ali je potrebno.
7. Tražiti maksimalnu kakvoću.
8. Postaviti primjerene plaće. (Mi u Švicarskoj imamo ogromne plaće i zato smo neovisni o svemu.)
9. Postaviti sveučilište kao edukativnu ustanovu, gdje se uvode tečajji, kolegiji, gdje se govori o etici, sigurnosti.
10. Studenti svake godine trebaju birati svoje profesore.
11. Razvijati humani čimbenik, on je u nama, ali o njemu se malo vodi računa,
12. Razvijati šport, akademičare i športaše,

Nakon svega ovoga, diplome trebaju imati poštovanje koje im pripada, a tada država treba da stoji iza svojih diploma.

“Država koja ne stoji iza diploma svojih ljudi, nije država.”

*“Predlažem deontologiju
na Osječko sveučilište, ODMAH!”*

Poruka koju nam je dr. Žarko Dolinar ostavio 7.VII.1992.

“Vratite Osijeku kulturu koju je imao. Trebate osmisliti kako ga izvući iz svega ovoga.

Osijek je nekada bio ekonomsko, industrijsko i kulturno središte Hrvatske.

Ekonomija se doživljava kao igra. Samo je važno tko i kako ju kreira.

Vodite računa o kavlitetnim kadrovima.

Osijek je optimalno mjesto za život. Optimalno za razvoj sveučilišta. U manjim gradovima se bolje može organizirati rad sveučilišta nego u većim. Tako je to i u svijetu. Bolje nego Zagrebu.

Teba puno raditi da se ta ideja ostvari. Naravno ako ju prihvatite kao cilj.

Povežite se s drugim sveučilištima u Evropi.

Na dnu života nalazi se mudrost,

koja je došla riječu Božjom.”